

Museale molenvondst

Een stad vol molens

In vroeger tijden moet de stad Groningen een Mekka voor molenliefhebbers zijn geweest. Op de bekende kaart van Haubois uit 1637 staan snel geteld vijftien molens afgebeeld. Straatnamen als Driemolendrift, Zaagmuldersweg, Oliemuldersweg en Papiermolenlaan, maar ook Holtstek en Balkengat vinden hierin hun oorsprong. De molens stonden op de wallen van de stad en aan de diepen die naar de stad toe leidden zoals het Reitdiep, het Boterdiep en het Damsterdiep. Er zijn dan ook molens te zien op afbeeldingen van de stad. Voor de museale molenvondst is een afbeelding uitgekozen die nog niet erg bekend is, maar waarop vijf molens te zien zijn. De afbeelding gemaakt van het Damsterdiep net buiten de Steentilpoort laat de trekschuit richting Appingedam en Delfzijl zien. Aan de rechterkant is nog een stukje van de stadsgracht zichtbaar. Langs de gracht liep een verbindingsweg naar het Winschoterdiep zodat verkeer voor die richting niet door de stad hoefde te gaan. Zo te zien werd er druk gebruik van gemaakt. Aan de horizon is de bebouwing te zien langs het Winschoterdiep met hierbij vijf molens. Op de kadasterkaart van 1830, geraadpleegd via de fantastische website www.hisgis.nl staan langs het Winschoterdiep een watermolen, vier zaagmolens en een cementmolen. Of dezelfde er honderd jaar eerder ook waren heb ik niet onderzocht maar langs het diep was een goede locatie en het schilderijtje laat zien dat er veel molens waren. Aanvoer van hout was gemakkelijk en ruimte en wind voorhanden.

Het schilderijtje van 12,5 bij 19 cm is vervaardigd in 1731 door een jeugdige schilder die les had van zijn vader. Het werk behoort samen met een pendant voorstellende de omgeving van Foxhol tot het kleine oeuvre van Jan Wassenbergh (1716-1763). Van zijn vader Jan Abel Wassenbergh (1689-1750) is veel meer werk bekend. Jan Abel was de society-schilder van de eerste helft van de achttiende eeuw. Hij maakte vele portretten van de Ommelander jonkers en het stadspatriciaat. Bovendien maakte hij grote historische werken. Van zijn zoon zijn enkele genrestukjes, enige portretten en de twee kleine landschapjes bekend. Hij was, net als zijn vader, ook actief als kunsthandelaar. Iets meer werk is er van zijn zuster Elisabeth Geertruida (1729-1781). Het werkje van zijn zoon is een leuk gestoffeerd verhalend schilderijtje. Helaas zijn dit type schilderijtjes erg zeldzaam. Het Groninger Museum kon beide schilderijtjes in april 1985 bij Sotheby Mak van Waay kopen voor de lieve som van 12500 gulden. Het is fijn dat deze lieve schilderijtjes aan de cultuurschat van Groningen zijn toegevoegd.

Egge Knol, conservator archeologie, geschiedenis en oude kunst(nijverheid) van het Groninger Museum www.groningermuseum.nl

Meer over de familie Wassenbergh: J. van Roekel (2006) *De schildersfamilie Wassenbergh en een palet van tijdgenoten*.